

ROKOVA MODRINA

Primož Bezjak; foto Nejc Saje

Primož Bezjak; foto Nejc Saje

4 ZASEDBA

BOŠTJAN VIDEMŠEK

7 ROKOVA MODRINA

11 ČASOVNICA

17 ROK PETROVIČ, *smučar in boem*: LJUDJE VSE MANJ BEREJO IN NE ZNAJO PREPOZNATI LEPOTE

MARJAN OGOREVC, *bioterapevt*

25 OSEBNE MISLI O ROKU PETROVIČU

JURE DAIĆ

28 MOČ MORJA

TOMAŽ TOPORIŠIČ

33 VIDEMŠKOVA IN POGRAJČEVA IGRA O VELIKI ENIGMI

39 KATARINA STEGNAR

Nova članica našega ansambla

BOŠTJAN VIDEMŠEK: ROKOVA MODRINA

Navdihnjeno z življenjem Roka Petroviča

KRSTNA UPRIZORITEV

REŽIJA:
MATJAŽ POGRAJC

IGRAJO:
PRIMOŽ BEZJAK
DAMJANA ČERNE
ŽELJKO HRS
UROŠ MAČEK
MATEJ REČER
KATARINA STEGNAR

GLASBA: SILENCE (BORIS BENKO IN PRIMOŽ HLADNIK)
SCENOGRAFIJA: TOMAŽ ŠTRUCL IN SANDI MIKLUŽ ZA ESTRIHE IN OMETE
KOSTUMOGRAFIJA: MATEJA BENEDETTI
KOREOGRAFIJA: BRANKO POTOČAN
ILUSTRACIJE: META WRABER
ANIMACIJA: GREGOR BALOG
KOMPOZITIRANJE, MAPIRANJE IN
PROGRAMIRANJE VIDEOSLIKE: LUKA DEKLEVA
LEKTORICA: MATEJA DERMEJ
OBLIKOVANJE LUČI: TOMAŽ ŠTRUCL IN DAVID CVELBAR
OBLIKOVANJE ZVOKA: SILVO ZUPANČIČ
TRENING SMUČANJA: MIHA LAPANJA
TRENING POTAPLJANJA: H₂O TEAM
VIDEOPROJEKCIJA: DUŠAN OJDANIČ
OBLIKOVANJE MASKE: BARBARA PAVLIN
ASISTENTKA PRODUKCIJE: LUCIJA SELJAK
VODJA PREDSTAVE: URŠA ČERV

AVTOR PESMI, UPORABLJENIH V PREDSTAVI, JE ROK PETROVIČ.

ZA PRIJAZNO POMOČ IN DOSTOP DO GRADIVA O ROKU PETROVIČU SE ZAHVALJUJEMO GOSPE ZDENKI STEINER.
HVALA TUDI SERGEJU PETROVIČU, TRGOVINI EXTREMO, ALENKI ŠTUHEC (FAKULTETA ZA ŠPORT), STAŠI
ELINI VERBIČ IN NAGISI MORITOKI.

PREVOD V HRVAŠČINO: BRANKA MAČEK ŠEPETALKA: MAJA KOZMOS LUČNA MOJSTRA: MATJAŽ BRIŠAR, DAVID
CVELBAR TONSKI MOJSTER: SILVO ZUPANČIČ ASISTENT TONKEGA MOJSTRA: MARIJAN SAJOVIC VIDEO TEHNIK:
DUŠAN OJDANIČ GARDEROBERKI: ANDREJA KOVAČ, SLAVICA JANOŠEVIČ IZDELAVA KOSTUMOV: BRANKA SPRUK,
IRENA TOMAŽIN IZDELAVA POKRIVAL: ANDREJA KOVAČ IZDELAVA PLAVALNIH KOMBINEZONOV: EXTREMO MASKERKA IN
FRIZERKA: NATHALIE HORVAT REKVIZITERJA: DARE KRAGELJ, GAŠPER TESNER ODRSKI MOJSTER: BORIS PREVEC ODRSKI
DELAVCI: SAMO GEREČNIK, VALERIJ JERAJ, MITJA STRAŠEK, VLADO TOT KLJUČAVNIČAR: SANDI MIKLUŽ MIZAR: BOŠTJAN
KLJAKIČ KIM IZDELAVA SCENOGRAFIJE: DELAVNICE SMG EKONOM: IVAN ŠIKORA ČISTILKI: LJUBICA LETIČ, NEVZETA ŠABIČ
V PREDSTAVI UPORABLJAMO STROBOSKOP.

PREMIERA:
17. OKTOBRA, ZGORNJA DVORANA

Katarina Stegnar; foto Nejc Saje

Rok Petrovič; osebni arhiv

BOŠTJAN VIDEMŠEK

ROKOVA MODRINA

Rok Petrovič je eden redkih slovenskih mitoloških junakov. In edini, ki je bil – in je tukaj in zdaj – resničen. Kralj Matjaž spi, Kekec je izmišljija tople pisateljske duše, potem pa ne ostane več dosti.

Tudi zato je bila Rokova zgodba, do zdaj sicer nikoli zares povedana in raziskana, tako močna identifikacijska točka za vsaj dve generaciji Slovencev, ki s(m)o v smučarsko, politično in družbeno ekstremnih in prelomnih osemdesetih letih prejšnjega stoletja iskali oprimke v spolzkih in ostrih skalah zgodovinskega previsa.

Rok je bil smučarski šampion, ki je v kulturni sezoni 1985/86 s petimi zmagami in največjim številom točk kot prvi Slovenec oziroma Jugoslovčan osvojil mali kristalni globus za zmago v skupnem slalomskem seštevku. Vendar – v smučarskem kontekstu – tedaj komaj devetnajstletni Rok ni bil le serijski zmagovalec. Iz tekme v tekmo, iz treninga v trening in iz življenjske izkušnje v življenjsko izkušnjo je sproti, kot malo nor znanstvenik, odkrival novo smučarsko tehniko, se poigraval z opremo in kot še nihče pred njim eksperimentiral z različnimi pristopi k treningu.

V smučanje ga je usmerila mama Zdenka, osnovnošolska učiteljica. V vrhunškega smučarja ga je izoblikoval oče Krešo, nekdanji jugoslovanski prvak v potapljanju na vdih in podvodnem ribolovu ter prvi človek tedanje ljubljanske Fakultete za šport. Krešo ni poznal milosti, poznal pa je poštenje in ponižanje. Zdenka je bila poosebljena milost, ki je vedno vedela, kaj Rok ... njen Rokič ... najbolj potrebuje. Rok je zmagoval in zmagoval in zmagoval. Mlajši od vseh. A v zmagah ni nikoli užival: navdihovalo ga je odkrivanje. Raziskovanje. Vsega, vsakogar, kadarkoli in kjerkoli. Iskal je, se učil, se – tako ali drugače – poglobljal.

Ko je bil na vrhuncu, je zmotil uigrani sistem. Bil je izjema, ki je utrdila pravilo. Kljub temu da ni bil konfliktna osebnost, je mnogim stopil na žulj. Na žulj privilegijev, nedotakljivosti, le za določene posameznike »rezerviranega« zvezdnega prahu. Silili so ga v »uravnilovko«; kot Matejo in pozneje Tino. Hoteli so klasično, upogljivo in ubogljivo osebnost. Po sezoni vseh sezon so zamenjali edinega trenerja, ki je Roka razumel in mu omogočil *biti*. Ta trenutek je Roka dodobra zaznamoval. Ne le zaradi zamenjave same, temveč tudi zaradi njegove krivde. Odzval se je, kot bi se odzval vsak devetnajstletnik: želel si je še več svobode in si s tem pomagal nataktniti okove.

* * *

Ko so drugi tekli, je on plaval.
Ko so drugi telovadili, je on izvajal jogo.
Ko so drugi po treningu zbijali šale, je on bral ... ogromno bral.
Ko so drugi hodili po sprejemih, je on obiskoval rokavske koncerte.
Ko so drugi ponavljali vožnjo za vožnjo, je on užival med smučanjem v celcu.
Ko so drugi skakali čez skale, je on utrjeval svoje legendarno ravnotežje s hojo po vrvi.
Ko so se drugim v štartni hišici pod smučarskimi rokavicami potile dlani, je on s pomočjo avtogenega treninga znižal svoji srčni utrip in vnaprej podoživel progo.
Ko so drugi – dobesedno – ostajali na površju, se je on potapljaj.
Ko so drugi nastopali pred javnostjo, se je on umikal v osamo.
Ko so drugi kovali posle, je on koval stihe in ljubil.
Ko so drugi tekmovali, je on raziskoval.
Ko so drugi govorili, je on delal.
Ko je zmagoval, so bili ljubosumni.
Ko se je začel umikati, je številnim odleglo.

* * *

Prehitro odraščajočemu in v refleksiji sveta, ki ga je obdajal, osamljenemu Roku je javnost skupaj z mediji kradla dušo. Lačna junakov se je napajala z njegovo, tako se je vsaj zdelo, neusahljivo *substanco*. To ga je trgalo na dvoje. Tisto, kar je bil, so hoteli spremeniti. Tisto, kar je bil, so mu poskušali ukrasti. Začel je bežati, a nikoli ni nehal raziskovati.

Bežal je pred banalnostjo tekmovanj in pritiski javnosti. Bežal je pred onanističnimi in voajerskimi množicami. Bežal je pred absolutnimi odgovori in mnenji. Bežal je pred totalitarnim očetom in lažnimi maliki. Bežal je pred pohlepom in ničem. Bežal je pred pravili in enačaji. Bežal je pred Sistemom.

Zatočišče je našel v duhovnosti, v morskih globinah, v zatišju in tišini, v ženskem objemu, v otroškosti, v *ašramu*, v študiju, v znanosti, v samem sebi. V otroku v sebi. V Rokiču, ki so ga *oni* zaprli v neprodušno klet srednjeevropske zatoholosti.

Bežal je pred životarjenjem in živel, kot bi zapisal Joseph Conrad, do smrti.

Ko je bila okoli njega trda fizika, se je, nepovratno, zatekel v metafiziko.

Ko je bil odrasel, je bil še vedno otRok.

Ko je odšel, so ostala vprašanja. Čudenje. Praznina.

Ko je odšel, je dokončno ubežal.

Danes je tu, z nami. Ne kot mit. Kot Človek!

Rok in Krešo Petrovič; osebni arhiv

Ciciban Rok s svojimi smučmi; osebni arhiv

ČASOVNICA

Rok Petrovič in mejniki v slovenskem alpskem smučanju

Leto Družbeno-politično in kulturno dogajanje v Sloveniji in Jugoslaviji

Rok Petrovič se rodi 5. februarja v Ljubljani.

1966 Začne delovati umetniška skupina OHO, izide prva pesniška zbirka Tomaža Šalamuna *Poker*.

Mali Rok; osebni arhiv

1967 Za predsednika nove slovenske skupščine je izvoljen Stane Kavčič, voditelj liberalne struje znotraj Zveze komunistov Slovenije (ZKS).

1968 V Beogradu se razmahnejo študentske demonstracije; v Ljubljani pride le do zborovanja v Študentskem naselju, ki pa pomeni temelj za nadaljnji razvoj študentskega gibanja.

Rokova mama in oče se razideta.

1969 9. maja začne oddajati Radio Študent. Delovati začne neoavangardna gledališka skupina *Pupilija Ferkeverk*, njena prva predstava *Pupilija*, papa Pupilo pa *Pupilčki* doživi premiero 29. oktobra.

Mama Roka pri štirih letih prvič postavi na smučke.

1970 25. junija doživi premiero prva predstava *Eksperimentalnega gledališča Glej*, Kaspar Petra *Handkeja*. V Hali Tivoli poteka svetovno prvenstvo v košarki, na katerem presenetljivo zmaga jugoslovanska reprezentanca; zadnji in odločilni koš doseže Ivo Daneu.

Pionir Rok med treningom; osebni arhiv

1971 Študentsko gibanje kulminira v zasedbi Filozofske fakultete v Ljubljani; povod je policijska represija nad politično angažiranimi študenti.

1972 Ustanovljeno je gledališče *Pekarna*, njegova prva predstava je *Potohodec Daneta Zajca* (17. marec).

1973

	1974	Sprejeta je nova ustava SFRJ, ki je vpeljala najvišjo stopnjo »federalizacije« dotlej; teden dni za tem novo ustavo sprejme tudi SR Slovenija.
Ko je Rok star devet let, ga mama vpiše v ljubljanski smučarski klub Novinar; pozneje nadzor nad njegovo smučarsko kariero prevzame oče Krešimir.	1975	Politična gonja zoper Edvarda Kocbeka, ki je javno govoril o poveljnih pobojih. V Ljubljani odprejo Klinični center.
	1976	
Rok v slalomu zmaga na največji otroški smučarski preizkušnji na svetu, Trofeo Topolino, ki jo prirejajo v Folgarii, v Trentinu (Italija).	1977	<i>Prvi nastop skupine Pankrti, ki zaznamuje začetek pankovske subkulture.</i>
V slalomu spet zmaga na Trofeu Topolino. Ob pomoči očeta, športnega pedagoga, in matere, ki se ukvarja z jogo, začne Rok preizkušati različne tehnike priprave na štart, ki temeljijo predvsem na sproščanju, vizualizaciji in meditaciji.	1978	<i>Na Starem trgu 11 začne delovati Galerija Škuc, ki odpre vrata subkulturi in alternativni.</i>
Znova stoji na najvišji stopnički Trofea Topolino, tokrat v mladinski konkurenci in v veleslalomu.	1979	Umre Edvard Kardelj, tvorec samoupravnega socializma.
Še četrtrič triumfira na Trofeu Topolino, drugič v veleslalomu. <i>Istega leta Bojan Križaj v Wengnu v slalomu doseže svojo prvo zmago in prvo zmago Slovenije (oziroma Jugoslavije).</i> V tragični gimnastični nesreči življenje izgubi Rokova starejša sestra Senka.	1980	V Ljubljani umre Josip Broz - Tito. <i>V Trbovljah prepovedo razstavo večmedijske skupine Laibach Laibach Kunst.</i> <i>Odprejo Cankarjev dom v Ljubljani.</i> <i>V Slovenskem mladinskem gledališču doživi premiero predstava Missa in a minor, ki zaznamuje začetek političnega gledališča pri nas.</i> Oblikujejo se prve (vsejugoslovanske) pobude za spremembo 133. člena ustave – za odpravo »verbalnega delikta« in za svobodo govora.
		
Rok z očetom med prvimi potapljaškimi poskusi; osebni arhiv	1981	
Na mladinskem svetovnem prvenstvu Rok zasede 4. mesto v veleslalomu. <i>Boris Strel in Bojan Križaj prvič stojita na stopničkih na svetovnem prvenstvu: Strel osvoji bron v veleslalomu, Križaj srebro v slalomu.</i>	1982	Izhajati začne <i>Nova revija</i> , okoli katere se zbere krog kritičnih intelektualcev. Ustanovljeno je Društvo za teoretsko psihoanalizo.

Rok postane mladinski svetovni prvak (Sestrieres) v slalomu, v veleslalomu pa je tretji.

Rok prvak; osebni arhiv

1983 Ustanovljeno je Gledališče sester Scipion Nasice (z napovedjo samoukinitve leta 1987).
Skupini Laibach prepovedo nastopati v Ljubljani (do 1987).
Ustanovljeno je Društvo za estetiko.
Odpor in polemike vzbudi centralistično usmerjen predlog o t. i. skupnih jedrih, ki zahteva poenotenje učno-vzgojnih programov v celotni državi. Vsakemu jugoslovanskemu narodu bi bilo odmerjeno toliko odstotkov snovi, kolikor znaša njegov delež glede na celotno prebivalstvo v državi.

Na olimpijskih igrah v Sarajevu se Jure Franko v veleslalomu uvrsti na drugo mesto in tako osvoji prvo olimpijsko odličje za slovensko alpsko smučanje.
Rok že kot mladinec postane član jugoslovanske alpske smučarske A reprezentance in decembra v Sestrieresu prvič štarta na tekmi za svetovni pokal.

1984 Začne se kampanja »Slovenija, moja dežela«.
Ustanovljena sta Plesni Teater Ljubljana in umetniški kolektiv Neue Slowenische Kunst (Laibach, Irwin, Gledališče sester Scipion Nasice, Novi kolektivizem, Retrovizija, Oddelek za čisto in praktično filozofijo).

Marca je na tekmi za svetovni pokal prvič na stopničkih – v Park Cityju zasede 2. mesto.
Na svetovnem prvenstvu v Bormiu se v veleslalomu uvrsti na 7. mesto.
1. in 22. decembra zmaga na tekmah svetovnega pokala v slalomu, in sicer v Sestrieresu in Kranjski Gori.

1985 Projekt Irwinov Was is Kunst?

Sledijo še tri Rokove zmage v slalomu (2. februarja v Wengnu, 25. februarja v Hafjellu, 11. marca v Heavenly Valleyju), s čimer osvoji slalomski kristalni globus z največjim mogočim številom točk (šteje namreč pet najboljših uvrstitev v sezoni). *Na drugi stopnički stoji Bojan Križaj, skupaj z legendarnim Ingemarjem Stenmarkom. Mateja Svet je v skupni razvrstitvi tretja v veleslalomu, pred tem je dosegla prvo zmago za Slovenijo (Jugoslavijo) v ženskem alpskem smučanju.*

Rok med podvodnim ribolovom doživi potapljaško nesrečo; reši ga stric in v bolnišnici mu uspešno pomagajo.
Po sezoni 1985/86 se na stopničke uvrsti

1986 V Cankarjevem domu doživi premiero Krst pod Triglavom Gledališča sester Scipion Nasice.
Ustanovljena je Koreodrama Ljubljana.
Prvič poteka mednarodni literarni festival Vilenica.
Začnejo se reformni procesi v ZKS.

Jugoslovanska alpska smučarska reprezentanca 1986; osebni arhiv

le še enkrat – decembra zasede 2. mesto v Kranjski Gori, za reprezentančnim kolegom Bojanom Križajem. K slabšim rezultatom verjetno prispevajo tudi težave s hrbtom. Prejme Bloudkovo nagrado, najvišje slovensko priznanje za dosežke na področju športa.

Rok z mamo
Zdenko;
osebni arhiv

Na svetovnem prvenstvu v Crans-Montani zasede 15. mesto v slalomu in 12. v veleslalomu.
Bojan Križaj osvoji slalovski kristalni globus, Mateja Svet pa na svetovnem prvenstvu kar tri odličja: srebro v veleslalomu, bron v slalomu in superveleslalomu.

1987 Izide 57. številka Nove revije (*Prispevki za slovenski nacionalni program*). Zgodi se »plakalna afera« – *plakat Novega kolektivizma, izbran za slavljenje dneva mladosti in socialističnih vrednot, se izkaže za predelavo dela Richarda Kleina Tretji rajh. Po samoukinitvi Gledališča sester Scipion Nasice nastane Kozmokinetično gledališče Rdeči pilot.*

Rok se udeleži olimpijskih iger v Calgaryju; v slalomu konča kot enajsti, v veleslalomu pa je deveti.
Mateja Svet na Ol osvoji srebro v slalomu, ob koncu sezone pa kristalni globus v veleslalomu.
Rok preneha s tekmovalnim smučanjem.

1988 Služba državne varnosti in Kontraobveščevalna služba aretirata tri novinarje tednika *Mladina* (Janeza Janšo, Davida Tasića in Francija Zavrla) in zastavnika JLA Ivana Borštnerja zaradi izdaje vojaške skrivnosti. Začne se proces proti četverici (»afera JBTZ«), ki ga spremljajo shodi na Roški in na Trgu osvoboditve (današnjem Kongresnem trgu) v podporo obtožencem. 3. junija je na pobudo Igorja Bavčarja ustanovljen Odbor za varstvo pravic Janeza Janše, ki se pozneje preimenuje v Odbor za varstvo človekovih pravic in postane vodilna organizacija civilne družbe v času »slovenske pomladi«.

Vpiše se na Fakulteto za telesno kulturo (danes Fakulteta za šport).
Mateja Svet v Vailu postane svetovna prvakinja v slalomu, v veleslalomu pa je tretja. Tomaž Čižman osvoji bron v superveleslalomu.

Dobitniki kristalnih globusov 1986, Rok je drugi z leve; osebni arhiv

1989 V Cankarjevem domu je ustanovljena Slovenska demokratična zveza, nato še nekaj novih strank. Zborovanje v Cankarjevem domu v podporo več kot tisoč albanskim rudarjem na Kosovu, ki so gladovno stavkali v rudniku Stari trg, da bi dosegli odstop pokrajinske oblasti in ohranitev ustave iz leta 1974, do skrajnosti zaostri srbsko-slovenske odnose. Društvo slovenskih pisateljev in opozicijske stranke oblikujejo Majniško deklaracijo, v kateri nedvoumno zahtevajo suvereno državo slovenskega naroda.

Rok za raziskovalno nalogo prejme študentsko Prešernovo nagrado.

Rok v prostem času;
osebni arhiv

1990

Slovenski komunisti odidejo s XIV. kongresa ZKJ, kar v praksi pomeni razpad komunistične partije. Na prvih slovenskih večstrankarskih parlamentarnih volitvah največ glasov dobi združena opozicija (DEMOS). 2. julija je sprejeta deklaracija o suverenosti Republike Slovenije, 23. decembra pa izpeljan plebiscit o osamosvojitvi (rezultate razglasijo 26. decembra); za samostojnost glasuje več kot 88 % volilnih upravičencev.

S povprečno oceno 9,5 predčasno diplomira s temo *Kršitev človekovih pravic in svoboščin v športu*.

Vpiše se na podiplomski študij na Fakulteti za šport.

Nataša Bokal postane slalomska podprvakinja na SP v Saalbach-Hinterglemmu.

FIS že novembra pod svoje okrilje sprejme zdaj samostojno Smučarsko zvezo Slovenije.

1991

25. junija 1991 je razglašena samostojna Slovenija, 27. junija pa se začne vojna v Sloveniji, ki se s podpisom Brionske deklaracije konča 7. julija.

26. oktobra se JLA dokončno umakne iz Slovenije.

23. decembra je sprejeta Ustava Republike Slovenije.

Slovenski smučarji na Ol v Albertvillu prvič nastopijo pod slovensko zastavo.

1992

Vrstijo se priznanja Slovenije; odločilen preboj pomeni priznanje Nemčije 15. januarja.

Maja postane Slovenija članica OZN. *Skupine, združene v kolektivu Neue Slowenische Kunst, ustanovijo državo NSK, transnacionalno utopično tvorbo brez fizičnega ozemlja.*

Jure Košir v slalomu in Katja Koren v superveleslalomu dosežeta prvi zmagi na tekmah svetovnega pokala – zdaj tudi uradno za Slovenijo.

Rok odda magistrsko delo z naslovom *Diskretno simulacijsko modeliranje biomehanskih struktur osnov alpskega smučanja*, ki je ocenjeno z najvišjo oceno; s tem si pridobi naziv magistra kinezioloških znanosti.

16. septembra se pri podvodnem fotografiranju v Veli Luki na Korčuli smrtno ponesreči.

1993

Slovenija je maja sprejeta v Svet Evrope. Z resolucijo Varnostnega sveta OZN je ustanovljeno Mednarodno sodišče za vojne zločine na območju nekdanje Jugoslavije.

Fotografija Roka na progi z avtogramom;
osebni arhiv

Leta 1994 Rokova mama in oče, Zdenka Steiner in Krešimir Petrovič, ustanovita Sklad Roka Petroviča, ki si je prizadeval za promocijo športa in športne stroke in tako podpiral razvoj mladih športnikov in športnih strokovnjakov, s tem pa tudi razvoj športa in športne stroke v Sloveniji.

V spomin na Roka Smučarsko društvo Novinar vsako leto organizira mednarodno tekmovanje v veleslalomu za cicibane in cicibanke – Pokal Roka Petroviča.

Leta 1999 posthumno izide Rokova strokovna monografija *Psihična priprava na nastop*.

Pripravila T. M.

Ilustracija Meta Wraber; foto Nejc Saje

ROK PETROVIČ, SMUČAR IN BOEM:

LJUDJE VSE MANJ BEREJO IN NE ZNAJO PREPOZNATI LEPOTE

*K*ako je mogoče biti boem, če na leto zaslužiš pol milijarde? Zakaj Rok Petrovič, lani najboljši slalomist na svetu, misli, da je tudi v letošnji sezoni v enaki formi? Zakaj je od najstnice zahteval, naj mu zrecitira tri kitice katerekoli pesmi, če hoče za spomin njegovo štartno številko?

[...]

Med intervjujem, ki je potekal na strehi zgradbe Smučarskega centra na Bjelašnici, sva bila obkrožena z mamami in njihovimi hčerkami, katerih jakne je Rok ves čas krasil s svojim očitno večje izpisanim avtogramom.

»Od nekdaj me je navduševal Picassov podpis, že skoraj sam po sebi je slika.«

Neka petnajstletnica je vztrajno hotela Rokovo štartno številko, on pa je v zameno zahteval, naj mu zrecitira vsaj tri kitice katerekoli pesmi. Deklica ni znala niti *Krvave bajke* [pesem srbske pesnice Desanke Maksimović, v tistem času v srbohrvaško govorečem delu države obvezno osnovnošolsko čtivo, op. prev.] in je ostala brez spominka, Rok pa je dobil še en dokaz za svojo trditev: »Kot da za lepo knjigo, sliko, poezijo, glasbo v življenju mladih ni več prostora. To je tragično spoznanje ...« [...]

Potem sva se povzpela v prtljažni prostor nekega kombija, med smučmi, in se tako spustila do Sarajeva, saj boljšega kraja kljub vsem Rokovim prizadevanjem nisva mogla najti. Tu, v prtljažniku, je nastal drugi del intervjuja. [...]

Kako to, da isto veleslalomsko progo v dveh dneh odpelješ tako drugače? (Rok je v razveljavljeni prvi veleslalomski vožnji za vodilnim zaostal 28 stotink, dva dni zatem, v ponovljeni vožnji, pa je bil njegov zaostanek malodane dve sekundi v prvem in prav toliko v drugem teku.)

Vedel sem, da bo danes slabo. Dan po slalomu nikoli ne morem dobro voziti veleslaloma.

Zakaj?

Zato ker slalom zahteva več koncentracije 'v eno točko', zato je napornejši, več psihične energije zahteva. [...]

Letos nisi v formi?

V enaki formi sem kot lani, v določenih trenutkih sem vozil celo bolje kot prejšnjo sezono, ampak na žalost takih voženj pogosto nisem končal. Recimo, za svojo najboljšo vožnjo v karieri imam drugi slalomske tek na letošnjem državnem prvenstvu.

Sicer pa je moja forma vsako leto v nekem obdobju približno enaka formi iz istega obdobja leto prej, seveda za toliko odstotkov boljša, kolikor k formi kot taki prispevajo izkušnje.

Je to povezano z bioritmom?

Je.

Si daješ izračunavati bioritem?

Ne, to me ne zanima ... Deset let že tekmujem, in če izkušnje potrjujejo, kar sem povedal, potem je tako. Ni treba, da bi mi to kdo računal.

Dobro, si v formi, ampak to sezono te ni nikjer. Ali glede tega kaj mistificiraš ali imaš za to racionalno razlago?

Nobenih mistifikacij ni. Mogoče je tako videti moj poskus, da bi določene stvari razložil na neobičajen način, da bi, kadar se pogovarjamo o smučanju, formi, filozofiji športa nasploh, uvedel bolj vsestranski pristop.

Mogoče je težava v tem, ker je Gartnerja pred sezono na mestu trenerja slalomistov zamenjal Šparovec ...

Ne. V mojem primeru trener ne igra velike vloge.

Misliš, da vlogo trenerja mistificirajo?

Vem, da vrhunskemu športniku trener ne more veliko pomagati.

Ti si torej sam svoj mojster?

Sem. Kadarkoli sem poslušal druge in delal po njihovo, čeprav se mi je upiralo, se je zame slabo izšlo. Seveda se lahko učiš tudi od drugih, ampak to je vprašanje pogovora, dogovora.

Prepričan moram biti v logiko ideje, ki mi jo predlagajo. Drugače ne gre ...

K tvoji športni filozofiji se bova vrnila pozneje. Ali verjameš, da ti nekatere proge ustrezajo, druge pa ne? Športniki so nagnjeni k vraževnosti ...

Nobene vraževnosti ni. Verjamem le tistemu, kar prinesejo izkušnje. [...]

V tej sezoni sem največje priznanje dobil od Stenmarka. Pred svetovnim prvenstvom v Crans-Montani smo na isti progi trenirali Švedi, Avstrijci, Nemci in jaz. Ko so ga po eni od voženj za trening vprašali, kako jim gre, ali je zadovoljen, je odgovoril: »Ni slabo, ampak nihče ne smuča tako kot Rok.«

Sicer pa so zame največja nagrada moje dobre, popolne vožnje, občutek, ki mi ga vzbudijo.

Da se na cilju oddahneš, zadovoljno prazen?

Po mojem ni pomembno, ali tekmo končaš ... Dobro, treba je končati, vem, vse drugo je polovičarsko. Tako mislijo, to je logika športnega tekmovanja. Meni osebno pa je dosti lažje, če sem popolno vozil pol teka in potem odletel s proge ...

Zate je pomembneje, da polovico, dve tretjini proge odpelješ popolno, kot pa da voziš povprečno in se uvrstiš na deseto, peto mesto ali pa da si zaradi spleta okoliščin celo prvi?

Popolnost ima prednost. [...]

Lahko bi rekli, da neuspehe v tej sezoni mirno prenašaš ...

Res je. Zelo pomembno je, da sem se to sezono veliko naučil in razširil osnovo za nadaljnji napredek.

Čas je, da razložiš, za kaj gre.

Hotel sem razložiti, zaradi skrbi v zvezi z mojimi neuspehi sem celo nekaj pisal, da je na športno formo treba gledati z različnih vidikov. Ne bi bilo prav reči – čeprav se je govorilo –, da je eden od glavnih razlogov to, da so mi nekje na začetku sezone ukradli smuči.

To sicer je pomembno, saj dveh enakih parov smuči ni, izbiranje opreme zahteva veliko časa in tudi naporno je.

Govorilo se je, da sem izgubil zaupanje vase, da sem sredi sezone poskušal spremeniti način vožnje pri veleslalomu ...

Dobro, vse to je imelo določen vpliv, ampak nič od tega ni bilo odločilno samo po sebi.

In prav to je tisto, kar bi rad povedal: vprašanje forme, uspeha, neuspeha nikoli ni bilo preprosto in ga ni mogoče pojasniti zgolj s tem ali onim razlogom, pojasniti ga ni mogoče niti s tremi ali petimi razlogi.

Razlogov je, mimogrede, najmanj deset in narobe bi bilo kateregakoli od njih izpostavljati kot odločilnega ali pomembnejšega od drugih.

Ko sem omenil, da bom na koncu sezone vse povedal, nisem mislil na nič senzacionalnega, ampak preprosto na dejstvo, da tudi jaz potrebujem čas, da polovim vse niti, da premislim, da povežem dejstva.

Mislim, da mi je uspelo obvladati te razloge, ampak preveč dolgočasno bi bilo, da bi zdaj razglabljala o vsakem posebej.

Rad bi samo, da bi doumeli nujnost večdimenzionalnega razmišljanja. To je vse ...

Ampak vsega ni mogoče pojasniti?

Tega tudi nočem. Oziroma hočem do stopnje, ki se mi zdi logična in sprejemljiva. Drugo prepuščam intuiciji.

Se ti ne zdi, da je to malce sumljiva reč?

Tudi sam sem mislil tako. In sem intuicijo večkrat preizkušal. Šel sem proti njej. In vedno, vedno, se je slabo končalo. Poleg tega me ni še nikoli prevarala.

Težava pa je v tem, da se ne oglasi zmeraj.

Paziti se moraš velikih osebnih želja, saj te najbolj vplivajo na intuicijo [...]. Če podležeš taki želji, ambiciji, izgubiš vsak notranji občutek.

Da bi se intuicija sploh pojavila, moraš biti zato ves čas v nekakšnem »ničelnem stanju«.

Kaj si? Flegmatik? Kolerik? Kaj tretjega?

Ne bi zdaj o sebi. Mogoče samo to: včasih se mi zdi, da sem prevelik boem za tako resen posel, kot je vrhunsko smučanje. [...]

Ali tudi ti občutiš, da vrhunski šport dehumanizira?

Občutim določene primesi v tem smislu. Ne mislim pa, da šport, profesionalni, vrhunski, dehumanizira sam po sebi.

Dehumanizacija v športu je posledica splošne dehumanizacije.

Ljudje danes vse manj berejo, skoraj se ne ukvarjajo več z lepimi umetnostmi, ne znajo prepoznati lepote, interesi so povsem usmerjeni k nekakšnemu groznemu prakticismu.

Zakaj ves čas vztrajaš, da je dobro smučanje, dober slalom blizu umetniški stvaritvi?

Mogoče bi lahko rekli, da se tako po svoje borim za ohranjanje lepote v športu.

Misliš, da ima izobrazba pri športnih dosežkih pomembno vlogo?

Da in ne ... Da, ker izobraževanje pomaga, da začneš kompleksneje gledati tako na šport, s katerim se ukvarjaš, kot na svoje mesto v njem, kar lahko izboljša skupni rezultat.

Ne, ker lahko izobražen športnik bolje vidi vse manipulacije, lahko vidi ogromno najrazličnejših nehumanih in nepoštenih interesov, katerih ciljem je podrejen tudi njegov rezultat.

Lahko spozna, da je šport, s katerim se ukvarja, da je njegov odlični rezultat celo orodje politike, in lahko reče: dovolj je, ne bom več ... [...]

Koliko poznaš svojo generacijo?

Sodeč po tistih, ki jih poznam, in po tistem, kar izvem prek njih, slovenska mladina – prepričan pa sem, da to velja za mladino v celoti – nima jasnih in pravih motivov.

Številnim mladim v Sloveniji je edini cilj denar, potem žuri.

Ta enostranska motivacija bi morala zaskrbeti vse, ki jim je mar za nadaljnje izgrajevanje ene, ampak zares samoupravne socialistične Jugoslavije.

Pragmatizem, napumpan s površnim hedonizmom, ne more biti recept za obvladovanje okoliščin, v katerih smo.

Gladicatorji belih poljan,
manjamo žvrljenje za statinke
in nekateri v tem iščemo umetnost.

Požiramo kilometre ceste smrti,
deset let skupaj še vedno tuji,
vsek po svoje se priklanjamo svobodi.

Mnoge dni izmizujemo kot pregnani (digni) psi,
za nas pravice do besede ni,
pohabljamo svoje telo na slabi pisti,
zanadi brez sica ljudi,
ki jim je le za koristi,
za nas pravice do besede ni.

Saj mi razno,
svet brez nekaterih še vedno stoji,
četele veš mi,
to teh ljudi ne skabi,
padlih gladicatorjev besed v zgodovini ni.

Dodajmo k temu še to, kar sem že povedal, da ljudje vse manj berejo in se izobražujejo, da znanje skoraj ni več cenjeno – pa imamo odličen način, da gremo vsi v nepovrat. [...]

Kakšen je tvoj odnos do denarja? Rekel si, da si tako rekoč boem, ampak lani si zaslužil pol stare milijarde ... To se nekako izključuje ...

Ja, izključuje se, ampak ko bi le bilo to edino, kar se pri nas izključuje, pa vseeno skoraj enakopravno funkcionira.

Dobro, ta denar in vse zgodbe, povezane z njim, so zame velik problem.

Vem, da sem v nekakšni mašineriji, da sem hočeš nočeš tudi v poslu, vem, da k temu, da dobivam denar, sodijo tudi tiste vrste obveznosti, ki me motijo.

Obstaja nevarnost, da se bo moja športna filozofija umazala ... Vse to me teži ... Zdi se mi, da sem za zdaj našel določeno ravnotežje ... Ne vem pa, kakšna je cena teh kompromisov.

Se bova o tem pogovarjala čez nekaj let.

Doslej se je izkristalizirala določena logika, ki govori o tem, da se bodo tvoji motivi še razvijali. Veselje do smučanja bo postopno izpodrival motiv denarja ...

V to pa res ne verjamem.

Hočeš reči, da boš, ko bosta veselje do smučanja in želja, da bi vozil popolno, minila, prenehal smučati ne glede na denar?

Ja ... [...]

In še: zdi se, da ti je s povsem drugačno vrsto motivacije od tiste, ki je v današnjem skomercializiranem športu običajna, uspelo doseči v svetovnem merilu vrhunske rezultate. Imam prav?

Mislím, da imaš. Lepo je, ko si prvi, še lepše pa je spoznanje, da si nekaj naredil vrhunsko, popolno ... In glede tega nisem nikakršen egoist ... Ne bi hotel, da bi bile moje vožnje samo moje. Če s tem razveselim še koga, je to največ, kar lahko v svojem športnem življenju naredim.

Pogovarjal se je Raško Kovačević.

Mladost, marec 1987, v: Yugopapir – yugopapir.blogspot.com/ (zadnji dostop 29. 4. 2015).

Prevedli Mateja Dermelj in Tina Malič.

Rok Petrovič; osebni arhiv

Matej Recer, Primož Bezjak; foto Nejc Saje

MARJAN OGOREVC, bioterapevt

OSEBNE MISLI O ROKU PETROVIČU

Najprej hvala za povabilo, naj napišem prispevek za vaš gledališki list. Upam, da ni prepozno, da ga morda niste že natisnili. Zaradi prevelike zaposlenosti sem odlašal in odlašal, preden sem se vam oglasil. Drugi razlog je bil, da sem potreboval več časa, da vstopim v Rokov hologram – v film, ki ga je ustvaril v času svojega bivanja na Zemlji. Tako ustvarjeni hologram obstaja za vedno, samo vstopiš vanj in pogledaš, kar te zanima. Nocoj pa se mi je v sanjah oglasil Rok in dobil sem sporočilo, naj prispevek nemudoma napišem. Naboj je bil tako velik, da sem moral ob pol petih zjutraj vstati in zdaj pišem ...

S fenomenom Roka Petroviča sem se srečal v času, ko sem še sodeloval v timu Primoža Kozmusa, olimpijskega zmagovalca in svetovnega prvaka. Moja naloga je bila, da osmislim in pripravim vaje za vstop v posebno stanje zavesti, v tako imenovano meditacijo tehnike. Tako je Primož dobil popoln nadzor nad svojim gibanjem in se je lahko programiral za svoj tehnični model in pripravil za tekmovanje. Potem je na tekmovanju, ker je bil na neki način programiran, deloval kot stroj, ki zmaguje. Podobno je v svojih nastopih deloval tudi Rok.

Najprej sem se ob iskanju literature, v kateri bi našel kaj uporabnega, seznanil z deli Dana Millmana, predvsem s knjigo *Miroljubni bojevnik*. Millman opisuje fenomen okrevanja po težki prometni nesreči in svojo vnovično uvrstitev v ameriško olimpijsko reprezentanco v gimnastiki. Raziskovanje me je potem pripeljalo do Roka Petroviča, ki v tistem času ni bil več na Zemlji. Kot sem omenil že uvodoma, lahko vsak, ki pozna tehniko in je pripravljen, vstopi v hologram osebe, tudi če ta ni več živa. Ko sem osmišljal metodo tako imenovane meditacije tehnike in način, kako jo uporabiti pri vrhunskih športnikih, sem vstopil v Rokov hologram, da bi ugotovil,

kaj mi ima povedati on sam. Ker sem to nezavedno že pričakoval, me tisto, kar sem videl, niti ni preveč presenetilo. Rok je namreč na naš planet prišel iz neke druge dimenzije, iz neke druge galaksije, ki je zelo oddaljena od naše. Kot sem napisal v svojih knjigah, je Zemlja najvišja stopnja božanske kreacije, na njej so energije dokaj grobe, polarnost je zelo velika, živimo v svetu, v katerem so nasprotja izrazita. Zaradi tega je to skoraj popoln poligon za pridobivanje izkušenj, saj se v svetu, v katerem so razlike večje, lažje učimo. Učne lekcije so bistveno močnejše, izkušnje ene ali druge strani so intenzivnejše. Večina ljudi je šla v svojem evolucijskem razvoju skozi več zaporednih inkarnacij na Zemlji, obstajajo pa tudi takšni, ki na naš planet pridejo občasno, pustijo sledi in nas nenadoma, brez opozorila, zapustijo. Dve vrsti ljudi prihajata na naš planet. Eni, da se naučijo živeti v svetu dvojnosti, v velikem razponu čustev, in to kljub temu, da prihajajo iz tehnološko bolj naprednih civilizacij, kot je naša. Ti se le težka prilagodijo našim energijam. Drugi, tem je pripadal Rok, pa prihajajo na naš planet z določenim sporočilom, z nečim, česar nas morajo naučiti. Da bi ta sporočila sploh zaznali, da bi bili pozorni nanje, nas morajo nekako opozoriti nase. Tesli in Einsteinu je to uspelo z izumi in dosežki, ki so našo evolucijo korenito pospešili in nam omogočajo tehnološki razvoj. Dražen Petrovič, ki prav tako prihaja od drugod, in Rok Petrovič, pa sta nase opozorila z rezultati ter svojim odnosom do športa in življenja. Rokovi uspehi, serijsko zmagovanje, so, če ne poznamo ozadja, na neki način fenomen. Na Fakulteti za šport so po njegovi smrti izdali knjižico, v kateri so zbrali zapise o tem, kako je živel in se pripravljaval na tekmovanja. Ker niso poznali dejstva, da Rok ni bil zemeljski človek, niso mogli zajeti bistva njegovih uspehov. Je pa v njej navedeno, da je za prebuditel znanja in sposobnosti, ki jih je prinesel s seboj, potreboval učitelja joge, guruja. Da se je moral že v tistih časih, ko meditacija med športniki še ni bila običajna, ukvarjati z njo. Ukvarjal pa se je še z drugimi tehnikami za duhovno rast, ki sem jih zaslutil, vendar jih sam ne poznam.

Rokovo sporočilo je, da je treba spoznati svoje potenciale, biti to, kar smo, in se ne preveč resnobno, vendar pa profesionalno ukvarjati s tistim, kar nas veseli. Potem lahko dosegamo popolnost, kot jo razumemo mi na Zemlji, lahko zmagujemo ali pa smo v igri samo zaradi uživanja. Vse pa šteje zgolj kot izkušnja. Ne smemo se navezati na zemeljsko. Ko nam je dovolj, odidemo.

Primož Bezjak, Damjana Černe;
foto Nejc Saje

Katarina Stegnar, Primož Bezjak;
foto Nejc Saje

Primož Bezjak, Katarina Stegnar;
foto Nejc Saje

Damjana Černe; foto Nejc Saje

JURE DAIČ

MOČ MORJA

I me Rok Petrovič se mi je v rani mladosti vtisnilo v spomin kot redkokatero. V osemdesetih letih smo, tako kot vsaka družina v tistem času, spremljali svetovni pokal v alpskem smučanju in Rok je bil naš smučarski idol. Bil je eden prvih naših športnikov, ki je bil v tem, kar je počel, najboljši na svetu, in kot otrok sem ga imel za športnega idola. Njegovo smučarsko pot sem spremljal prek televizijskih zaslonov. Še bolj zanimiv od drugih športnikov pa se mi je zdel, ker se je ukvarjal s potapljanjem na vdih, ki sem ga v tistem obdobju tudi sam vzljubil.

Nekega dne sem na televiziji videl posnetke, kako je Rok v telovadnici za trening hodil po vrvi in izvajal vaje s trebušno prepono. Te vaje sem, ne da bi vedel, zakaj, začel ponavljati za njim, in takrat sem se prvič čutil povezanega z njim in z najino skupno ljubeznijo, potapljanjem. Kmalu sem izvedel, da je to vaja iz joge, ki se imenuje *nauli*, in da takšne vaje izvajajo potapljači na vdih. Čez vrsto let, ko je moja ljubezen do rekreativnega potapljanja na vdih prerasla v tekmovalno kariero, so mi te trebušne vaje pri varnem osvajanju morskih globin zelo koristile. Vsem sotekmovalcem sem z veseljem razlagal, da sem jih delal že kot otrok, ker sem videl, da jih izvaja Rok Petrovič.

Potapljače na vdih nas vse združuje neskončna ljubezen do morja, globin, miru in tišine, ki nas obdajo med potopi. Ta šport v prvi vrsti predstavlja potop vase in poglobitev v lastno psiho. Ta del potapljanja na vdih je bil Roku še posebno pisan na kožo, saj je bil zelo osredotočen na duhovno plat športa. Zaradi svoje dobre telesne pripravljenosti, miselne moči in ljubezni do morskih globin se je potapljaj v globine, ki so se mi takrat zdele nedosegljive, grozljive in zelo nevarne.

Nekega dne je do mene prišla vest, da se je Rok pri potapljanju na vdih utopil. Zame je bil to velik šok, saj sem ga imel za nepremagljivega. Takrat sem se prvič zavedel

Primož Bezjak; foto Nejc Saje

Željko Hrs, Primož Bezjak;
foto Nejc Saje

Željko Hrs, Primož Bezjak;
foto Nejc Saje

Željko Hrs, Primož Bezjak;
foto Nejc Saje

nevarnosti tega športa in moči, ki jo ima morje. Slišal sem, da se je utopil pri potopu na sedemnajst metrov globine; sam sem bil takrat star trinajst let in sem se potapljaj petnajst metrov globoko. Njegove smrti si nisem znal razjasniti, mislil sem, da ga je ubila globina, in zato se vrsto let nisem upal potapljati globlje od petnajstih metrov. Šele pri dvajsetih sem se odločil za naslednji korak, našel sem potapljaško društvo in se odločil, da bom poiskal pravo znanje, saj sem se zavedal nevarnosti tega športa.

Že Rokov oče Krešo je bil strokovnjak na področju potapljanja na vdih in velik oboževalec morskih globin. To ljubezen do podvodnega sveta je prenesel na sina. Rok je v potapljanju na vdih videl več kot le šport. Tako je plavuti nosil s seboj tudi na smučarske priprave, še posebej pa je užival v potapljanju v sinjem Jadranskem morju. Tega športa si ne izberemo sami, ampak si morje izbere nas. Kaj občuti pravi potapljač na vdih, je nemogoče strniti v besede. Tako je Rok za vedno ostal v svetu, ki ga je tako ljubil.

Na vaji: Matjaž Pograjc, Primož Bezjak, Branko Potočan, Dušan Ojdanič; foto Nejc Saje

Uroš Maček, Primož Bezjak, Matej Recer;
foto Nejc Saje

Uroš Maček, Primož Bezjak, Matej Recer;
foto Nejc Saje

Uroš Maček, Željko Hrs, Matej Recer;
foto Nejc Saje

Željko Hrs, Uroš Maček, Primož Bezjak,
Matej Recer; foto Nejc Saje

Katarina Stegnar, Primož Bezjak; foto Nejc Saje

TOMAŽ TOPORIŠIČ

VIDEMŠKOVA IN POGRAJČEVA IGRA O VELIKI ENIGMI

Novinar (*evforično*): Spoštovani poslušalci in poslušalke. Slovenke in Slovenci. Jugoslovani! Ljubitelji smučanja! Danes je še en čudežen dan za našo smučarijo. Za naš beli cirkus. Komaj devetnajstletni Ljubljančan Rok Petrovič, član smučarskega kluba Novinar, je znova pokoril vso svetovno elito in zmagal na kranjskogorskem slalomu za svetovni pokal. Na domači strmini. To je že druga Petrovičeva zmaga v tej zimi. Druga, a nikakor ne zadnja, o tem smo lahko prepričani. Pod Vitrancem smo bili, tovariši in tovarišice, priča čisti demonstraciji smučarske popolnosti in premoči. Rok Petrovič je bil najhitrejši v obeh slalomskih vožnjah. Tako kot Rok danes ne smuča nihče. Nihče!

Rok (*tiho, prizadeto, skoraj izgubljeno*): Ne razumem jih, res ne. Sej tud jaz najraj ne bi bil na svojem mestu. Počutim se tko kot tujec. Kot večni tujec.

(Boštjan Videmšek: *Rokova modrina*, II. dejanje, 2. prizor)

Dva citata iz drugega prizora *Rokove modrine*, dramskega prvenca enega najbolj cenjenih slovenskih političnih novinarjev Boštjana Videmška, iz besedila, ki ga je posvetil Roku Petroviču, smučarski legendi osemdesetih let prejšnjega stoletja, hkrati pa tudi eni največjih in igem slovenskega športa.

Prvi citat nas v slogu dokumentaristične drame kot nekakšen stampedo, zelo hitro, navijaško pripelje do nacionalne evforije. Gre za pravi simulaker reportažnega poročila s tekme za svetovni pokal, ki nas potegne v prostor in čas poznega socializma in pozne Jugoslavije. Skupni imenovalac obeh je bila ideja bratstva in enotnosti, ki se je na koncu omejila samo še na šport: košarko, smučanje. Toda že smučanje je

bilo zgodba, v kateri sta (kot to izvrstno pokaže Videmšek) ves čas tekmovali dve nacionalni identiteti: jugoslovanska in slovenska.

Drugi citat pa nas (z aluzijo na Camusov roman *Tujec*) skozi zgodbo o problematiki vrhunškega športa pripelje k tematiki tujstva, ki je bistvena za fenomen Roka Petroviča, kot ga poznamo iz lastnih spominov na njegov lik v osemdesetih letih in kot ga ostro zastavi Videmšek v svoji obdelavi tega *junaka našega časa*: vrhunškega športnika, potapljača na vdih, jogista in študenta, znanstvenika, ki skuša povezati nepovezljivo: vrhunski šport, jogo in eksaktno znanost.

Boštjan Videmšek je na povabilo Matjaža Pograjca napisal pisljivo predlogo za predstavo, hkrati pa povsem samostojno dramo o velikem magu slovenskega športa Roku Petroviču, ki je spoznal modrine gora in morja. Najbolj prodoren novinar svoje generacije, ki je še kot najstnik za *Mladino* pisal neustrašne reportaže o ljubljanskih pouličnih bandah, danes pa se je specializiral za svetovna krizna žarišča in je v zadnjih desetih letih poročal od praktično povsod, se je tokrat pognal na področje, ki je zanj povsem novo: v gledališče, k dramatiki. Razlog za to je gotovo njegova večna zaljubljenost v šport, zaradi katere eruditsko poznavanje zunanje politike nadgrajuje z jeklenitvijo lastnega telesa.

Od tod brez dvoma tudi fascinacija z Rokom Petrovičem. Ne čisto brez podobnosti z režiserjem in gledališkim ustvarjalcem Matjažem Pograjcem, ki je preizkusil že vse zemljepisne širine in višine odrskih umetnosti in se vedno znova vrača k športu in njegovi usodnosti. Po Pavli Jesih, pionirki slovenskega alpinizma in kinematografije, ki je bila prevelika za svoj čas (poklonil se ji je v predstavi *Pavla nad prepadom*), se tokrat usmerja k paradni disciplini slovenskega športa: alpskemu smučanju. Zanima ga največja neznanka tega športa: Rok Petrovič – njegova velika modrina, modrina visokogorja in morskih globin.

Režiser Pograjc in novinar-dramatik Videmšek se v *Rokovi modrini* torej odločata, da se bosta na življenjsko zgodbo Roka Petroviča skupaj z igralci ozrla neposredno, na nož. V besedilu in predstavi vratolomno nizata prizore iz velike zgodbe o smučanju v Sloveniji, o Kranjski Gori, o Pohorju, o nagradni igri *Podarim dobim*, o smučarski evforiji osemdesetih let, o pozabljenih vrednotah športne vzgoje, o tem, v kakšni državi smo živeli in v kakšni bi si želeli živeti, predvsem pa o Roku Petroviču.

Prizori v Videmškovi predlogi se nizajo v kontrastni tehniki, ki sledi sintetični zgradbi prostora in časa Rokove smučarske in življenjske zgodbe. V intimne situacije vdira zunanji svet športnega spektakla in realnosti poznega socializma; na primer skozi dialog med Rokom in njegovim dekletom na jadranskem otoku, dialog, sredi katerega se zgodi vdor realnega z mladcema iz Slovenije, obsedenima s psihopatologijo športa in junaštva, s predstavnikoma pritiska skupnosti, ki jo Rok zanima

Primož Bezjak; foto Nejc Saje

Katarina Stegnar, Primož Bezjak;
foto Nejc Saje

Katarina Stegnar, Primož Bezjak;
foto Nejc Saje

Primož Bezjak; foto Nejc Saje

le kot potrditev superiornosti neke ideologije, nacije, pripadnosti določenemu načinu življenja. Dokumentarna drama se poveže s skoraj poetično igro v smislu Dominika Smoleta. Besedilo sproža številne asociacije, odpirajo se povezave s Kafka, Camusom in pa z zelo različnimi koreninskimi črpanji: Hieronimus Bosch, hiperrealizem, film *Brazil* Terryja Gilliama. Vse pa je pisano tako, da tekst prav izziva nadaljnje delo pri predstavi.

V hitrem ritmu si kontrastno sledijo prizori, ki filmično ali fizičnogledališko razvijajo osnovno temo vrhunskega športa s klasičnimi športnimi treningi ob vseh ideoloških pritiskih in predsodkih. Znotraj te zgodbe prihaja vedno bolj v ospredje Rokovo novatorstvo, ki je povezano z njegovim nekonformizmom, drugačnostjo. Konfliktne situacije, ki jih v kontrastu z liričnimi intimnimi prizori gradi Videmšek, usekajo naravnost, in to kljub čisto preprosti, rudimentarni, na videz nepomembni govorici protagonistov.

V teh vsakdanjih, nikakor ne zapletenih dialogih se lomijo in krešejo svetovi. Junak je vedno očitneje postavljen – oziroma se sam postavi – pred izbiro: pridružiti se *mainstreamu* ali še naprej hoditi po svojih poteh (te so blizu očetovim, ampak tudi oče v tem smislu ni zavezujoč, določujoč). Sam išče in najde nove sisteme svobode v disciplini, ki jo izbira sam.

Igra se iz intimnega, psihološkega levi v groteskno, včasih skorajda veristično in potem spet v melodramatično. Videmšek uporablja različne taktike, da bi čim bolj gledališko živo (v tem gotovo sledi svoji *vokaciji* raziskovalnega novinarja na terenu) prikazal silnice množične psihologije športa, v kateri se ob razpadu socializma in klicah »novokomponiranega« kapitalizma à la *Podarim dobim* izkaže, da je mediatizacija vedno pomembnejša: televizija kot manipulacija, dodaten pritisk na Roka Petroviča.

Medijskega sveta ne zanima intimnost, resnica, ampak uporabna vrednost Petroviča in drugih vrhunskih smučarjev. Protagonist se mora soočiti z dokončnim sesutjem etike, z dejstvom, da je (že takrat!) vse poblagovljeno, tudi nacionalni ponos. Zato v tem noče več sodelovati, saj se zaveda, da bo tako ali tako postal žrtveno jagnje na oltarju športne manije slovenstva, predmet grotesknega darovanja, ki se spremeni v precej nemočen protest. Mar ni to še kako tudi zgodba o današnjem času, v katerem pa bi le s težavo lahko našli Roku podobne junake?

Matej Recer; foto Nejc Saje

Primož Bezjak; foto Nejc Saje

Primož Bezjak, Matej Recer;
foto Nejc Saje

Primož Bezjak; foto Nejc Saje

Katarina Stegnar; foto Luka Kaše

KATARINA STEGNAR – NOVA ČLANICA NAŠEGA ANSAMBLA

Katarina Stegnar je na slovenskem gledališkem prizorišču dejavno navzoča vsaj od leta 1999. S svojo ustvarjalnostjo je zaznamovala zlasti neodvisno sceno. »Je vse-kakor ena najbolj eksperimentalnih in inovativnih igralk v sodobnem slovenskem gledališču, za katero v umetnosti in gledališču ne obstaja nikakršna samoumevna senzibilnost ali nekaj, o čemer bi si ne bilo mogoče zastaviti še enega vprašanja,« je o njej zapisala žirija za podelitev nagrade zlata ptica, ki jo je Katarina prejela leta 2005. Že od leta 2002 sodeluje s Slovenskim mladinskim gledališčem, decembra 2014 pa je tudi formalno postala članica ansambla.

Ob tej priložnosti smo ji zastavili nekaj vprašanj ...

»Ponosna sem na vse svoje delo, lahko pa bi izpostavila desetletno raziskovanje pri Vii Negativi, ustvarjanje v kolektivu Betontanc in Beton Ltd. ter vloge Tjaše v *Fragile!*, Oliverja Twista, Pavle v *Pavli nad prepadom* in Milene v filmu *Drevo*,« je poskušala naštetiti kreacije, ki so zarezale najgloblje. Občinstvo Mladinskega se je – razen po Tjaši, ki ji je prinesla nagrado na reškem festivalu malih odrov, Oliverju in Pavli – spomni še iz predstav *Preganjanje in umor Jean-Paula Marata*, *Za prgišče Šekspirja* in *Šumi*, iz »ozadja« pa je delovala kakor (več kot) dramaturginja pri projektu *Heroj 1.0*.

Kako pa vidi Mladinsko in svoje mesto v njem?

»Delo v Mladinskem ... je nadaljevanje mojega dela na svobodi. V Mladincu so zame pravi ljudje, prava estetika ter avtorsko in aktualno razmišljanje o umetnosti. Platforma za ustvarjanje teatra z velikim T. Izziv za delo na odru Mladinca je po eni strani mlada ekipa, ki ti s svojo neizprosnostjo, fizično pripravljenostjo in zdravim cinizmom nikakor ne pusti, da bi za en sam trenutek zaspal in ponovil nekaj, kar si že ustvaril. Na drugi strani pa so stari gledališki mački, ki ti s svojim *šlifom* in izkušnjami prav tako ne pustijo dihati. In, ne nazadnje, novo vodstvo, saj res zaupam, da bomo lahko soustvarjali teater, ki se ga spleča soustvarjati. Profiliran, radikalen, svojski.«

**SLOVENSKO
MLADINSKO
GLEDALIŠČE**

Slovensko mladinsko gledališče
Vilharjeva 11, 1000 Ljubljana
Tel.: + 386 (0)1 3004 900
Faks: + 386 (0)1 3004 901
E-naslov: info@mladinsko-gl.si
www.mladinsko.com

Svet SMG:

Slavko Slak – predsednik, Breda Brezovar Goljar, Uroš Kaurin,
Semira Osmanagić, Ana Železnik

Strokovni svet SMG:

mag. Maruša Oblak – predsednica, Tatjana Ažman, Tomaž Gubenšek,
dr. Bojana Kunst, Blaž Šef

Direktor: Tibor Mihelič Syed

01 3004 906 tibor.mihelic@mladinsko-gl.si

Umetniški vodja: Goran Injac

01 3004 905 goran.injac@mladinsko-gl.si

Režiserja: Matjaž Pograjc, Vito Taufer

Dramaturg: dr. Tomaž Toporišič

01 3004 916 tomaz.toporisc@mladinsko-gl.si

Trženje in odnosi z javnostmi: Helena Grahek

01 3004 908 helena.grahek@mladinsko-gl.si

Lektorica: Mateja Dermelj

01 3004 918 mateja.dermelj@mladinsko-gl.si

Strokovna sodelavka: Tina Malič

01 3004 917 tina.malic@mladinsko-gl.si

Tehnični vodja: Dušan Kohek

01 3004 909 dusan.kohek@mladinsko-gl.si

Vodja projektov: Dušan Pernat

01 3004 907 dusan.pernat@mladinsko-gl.si

Vodja koordinacije programa: Vitomir Obal

01 3004 919 vitomir.obal@mladinsko-gl.si

Tajnica gledališča: Lidija Čeferin

01 3004 900 info@mladinsko-gl.si

Računovodkinja: Mateja Turk
01 3004 903 mateja.turk@mladinsko-gl.si

Knjigovodkinja: Tina Matajc
01 3004 904 tina.matajc@mladinsko-gl.si

Prodaja vstopnic: Gabrijela Bernot
01 425 33 12 smg.blagajna@siol.net

Predstava je nastala s podporo Ministrstva za kulturo RS.
Ustanoviteljica Slovenskega mladinskega gledališča je Mestna občina Ljubljana.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO

Mestna občina
Ljubljana

Prodaja vstopnic
– v Prodajni galeriji

Trg francoske revolucije 5, 1000 Ljubljana
od ponedeljka do petka med 12.00 in 17.30
ob sobotah med 10.00 in 13.00

01 425 33 12

Možnost plačila s plačilnimi karticami BA Maestro, American Express, Eurocard, Karanta in Visa

– pri gledališki blagajni
Vilharjeva 11, 1000 Ljubljana
01 3004 902
uro pred začetkom predstave

– na spletu
www.mladinsko.com
nakup vstopnic s popusti prek spleta ni mogoč

GENERALNI POKROVITELJ SEZONE 2015/2016

GENERALNI POKROVITELJ PREDSTAVE

triglav

toper

PRO SKI SIMULATOR
professional ski training machine
www.ski-simulator.com

Krvavec

VOGEL
SKI CENTER

REKREACIJSKO
TURISTIČNI
CENTER
ZIGANCE
KRANJSKA GORA

GoPro
Be a HERO

MEDIJSKI SPONZOR PREDSTAVE

DELO

GLEDALIŠKI LIST SLOVENSKEGA MLADINSKEGA GLEDALIŠČA – SEZONA 2015/2016

ŠTEVILKA 3

OKTOBER 2015

IZIDE OB VSAKI PREMIERI

IZDALO SLOVENSKO MLADINSKO GLEDALIŠČE

ZA IZDAJATELJA TIBOR MIHELIČ SYED

© VSE PRAVICE PRIDRŽANE

UREDNIŠTVO: MATEJA DERMELJ, HELENA GRAHEK, GORAN INJAC,

TINA MALIČ, TIBOR MIHELIČ SYED, TOMAŽ TOPORIŠIČ

TO ŠTEVILKO UREDIL: TOMAŽ TOPORIŠIČ

LEKTORICA: MATEJA DERMELJ

REDAKTORICA: TINA MALIČ

OBLIKOVANJE: SAŠA KLADNIK

TISK: COLLEGIUM GRAPHICUM, D. O. O., LJUBLJANA

NAKLADA: 300 IZVODOV

